

Брюксел, 28 април 2023 г.
(OR. en)

Междуетноститутуционално досие:
2023/0133(COD)

8900/23
ADD 4

PI 57
COMPET 386
MI 354
IND 208
IA 90
CODEC 750
RC 11

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	27 април 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	SWD(2023) 125 final
Относно:	РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, придружаващ документа Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно патентите от съществено значение за стандарт и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1001

Приложено се изпраща на делегациите документ SWD(2023) 125 final.

Приложение: SWD(2023) 125 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 27.4.2023 г.
SWD(2023) 125 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,

[...]

придружаващ документа

**Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета
относно патентите от съществено значение за стандарт и за изменение
на Регламент (ЕС) 2017/1001**

{COM(2023) 232 final} - {SEC(2023) 174 final} - {SWD(2023) 123 final} -
{SWD(2023) 124 final}

Резюме
Оценка на въздействието във връзка с предложение за регламент за създаване на регистър на патентите от съществено значение за стандарт, система за оценка на съществения характер на патентите, механизъм за разрешаване на спорове за определяне на FRAND условия и процес за предварително определяне на съвкупно лицензионно възнаграждение за стандарт.
А. Необходимост от действия
Защо са необходими? В какво се състои разглежданият проблем?
Патентите от съществено значение за стандарт (ПСЗС) са патенти, с които се защитава технология, необходима за изпълнението на промишлен стандарт. Такива стандарти са например стандартите за комуникация (например 3G, 4G, 5G, WiFi, NFC), стандартите за компресиране и декомпресиране на аудиофайлове/видеофайлове (MPEG, HEVC), както и стандартизираните технологии за съхранение и обмен на данни (CD и DVD), формати за снимки (JPEG) и оперативна съвместимост на домашни аудиофайлове/видеофайлове (HVi). На практика много от стандартите за комуникация се отнасят до всички свързани устройства, включително телефони, свързана телевизия, свързани автомобили, интелигентни измервателни уреди и терминални устройства за мобилно плащане; използват се и други стандарти в широк спектър от продукти. Приложимостта на ПСЗС, обхващащи всички тези стандарти (особено тези за комуникация), ще се увеличава с нарастването на влиянието на „интернет на предметите“ (IoT), както и на много инициативи, насочени към прехода към зелена икономика (например енергоспестяване). ПСЗС са „от съществено значение“ в смисъл, че патентованото изобретение трябва да се използва (влага) в продукти, за да отговарят на даден технически стандарт. В резултат на това притежателят на ПСЗС се ползва с по-голяма пазарна мощ спрямо ползвател на стандартизирана технология, тъй като липсва алтернатива на използването на неговите ПСЗС. Макар че за някои функционалности (например видеофайлове) могат да съществуват различни стандарти, за определени широко използвани стандарти (по-специално тези за клетъчна свързаност, като 4G, 5G) няма алтернатива. С цел да се ограничи или предотврати злоупотребата с въпросната мощ организацията за установяване на стандарти, чиито членове са дружествата и пред която тези дружества декларират своите ПСЗС, изисква от тях да поемат ангажимент да лицензират своите ПСЗС за ползватели при „справедливи, разумни и недискриминационни“ (FRAND) условия. Освен този общ ангажимент не съществува законодателство на ЕС, с което конкретно да се урежда лицензирането на ПСЗС. При подготовката на настоящата инициатива Комисията събра значително количество доказателства от заинтересовани страни, включително МСП, които сочат, че процесът на лицензиране на ПСЗС не е ефективен и се нуждае от повече прозрачност и по-добра структурираност. Свързани с лицензирането на ПСЗС въпроси се повдигат редовно и пред органите за защита на конкуренцията, включително генерална дирекция „Конкуренция“ на Европейската комисия. Някои основни въпроси, определяни като източник загриженост, са високите разходи, свързани със сделката за лицензиране, и несигурността във връзка с тежестта, която представлява лицензионното възнаграждение за ПСЗС. Поради липсата на достатъчно информация ползвателите не са в състояние да преценят достатъчно отрано своята експозиция на ПСЗС, за да могат при планирането на своята стопанска дейност във

връзка с продуктите да вземат предвид лицензионните разходи. От друга страна, притежателите на ПСЗС се оплакват от продължителни и скъпо струващи преговори, особено с крупните ползватели. По-конкретно бяха установени следните фактори, обуславящи тези проблеми: първо, налице е само ограничена информация за това кой притежава ПСЗС и не е сигурно, че всички патенти, за които се искат лицензии, са действително необходими (от съществено значение) за прилагането на стандарт. Второ, налице е много малко информация за лицензионните такси за ПСЗС (FRAND лицензионно възнаграждение), поради което ползвателите с малък или никакъв експертен опит или ресурси намират за невъзможно да се прецени разумността на искането за лицензионно възнаграждение от притежател на ПСЗС. Накрая, лицензионните спорове могат да отнемат много време и средства. Поради това само заплахата от забрана (която води до спиране на производството на продукти, за които се предполага нарушение) и вероятността за дълга и скъпо струваща съдебна процедура може да породят сериозен натиск върху ползвателите, особено МСП, да се съгласят с лицензия при такси, които е възможно да не са при FRAND условия. Търсенето на решение от притежателите на ПСЗС в съдилищата им коства и значително количество ресурси и преди всичко време, през което те не получават приходи от лицензионното възнаграждение.

Пазарът на приходи от лицензиране е значителен. През 2015 г. по разчетни данни пазарът на стандартите за клетъчни технологии възлизаше на около 18 милиарда щатски долара в световен мащаб. Ако се приеме, че дружествата от ЕС плащат пропорционален дял от БВП на ЕС, всяка година ползвателите от ЕС плащат за лицензионни възнаграждения най-малко около 3 милиарда евро. В световен мащаб има около 261 действащи лицензодатели на ПСЗС, като 31 от тях се намират в ЕС (ключови участници са Nokia, Ericsson, Phillips и Siemens) и държат около 15 % от световните ПСЗС. Броят на потенциалните ползватели в ЕС е изчислен на 3800.

Какво се очаква да бъде постигнато с тази инициатива?

Целта на настоящата инициатива е: i) да се гарантира, че крайните ползватели, включително малкият бизнес и потребителите от ЕС, се възползват от продукти, които се основават на най-новите стандартизирани технологии, на разумни цени; ii) да се повиши привлекателността на ЕС за иновации и разработване на стандарти (включително за участници в световен план); и iii) да се гарантира, че както притежателите, така и ползвателите на ПСЗС въвеждат иновации в ЕС, произвеждат и продават продукти в ЕС и са конкурентоспособни на световните пазари извън пределите на ЕС.

За да се постигне този резултат, с инициативата се цели да се улеснят преговорите за лицензиране на ПСЗС и да се намалят разходите по сделката както за притежателите, така и за ползвателите на ПСЗС, като се i) внесе повече яснота по отношение на това кой притежава ПСЗС и кои ПСЗС са действително от съществено значение; ii) внесе повече яснота по отношение на FRAND лицензионно възнаграждение и на други условия; и iii) улесни разрешаването на спорове във връзка с ПСЗС.

Каква е добавената стойност от действие на равнището на ЕС?

Очаква се действията на равнището на ЕС да спестят разходи за заинтересованите страни, за притежателите и ползвателите на ПСЗС, както и за държавите членки. Така например ще има един регистър на ПСЗС, една проверка за наличието на съществен характер за всяко патентно семейство, една обща методика за извършването на такива проверки и рационализиран и прозрачен процес на помирение при определяне на

FRAND условия. На притежателите и ползвателите на ПСЗС няма да се налага да правят едни и същи разходи във всяка държава — членка на ЕС, какъвто би бил случаят с решенията на национално равнище, особено в ситуация, в която повечето стандарти са регионални или глобални.

Б. Решения

Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиката са разгледани? Има ли предпочитан вариант? Защо?

Вариантите на политиката са разработени поетапно, като с всеки от тях се добавят нови елементи към предходния.

- **Вариант 0: Без промяна на политиката.**
- **Вариант 1: доброволни насоки.** При него ще се изготвят необвързващи насоки относно лицензирането на ПСЗС. Център за експертни познания, създаден в рамките на Службата за интелектуална собственост на Европейския съюз (EUIPO)¹, ще предоставя безплатни консултации на МСП относно преговорите за лицензиране (включително обучения) и ще наблюдава пазара на ПСЗС, ще провежда проучвания относно лицензирането на ПСЗС и ще насърчава алтернативното разрешаване на спорове.
- **Вариант 2: регистър на ПСЗС с проверки за наличието на съществен характер.** Притежателите на ПСЗС, които искат да лицензират своите ПСЗС за получаване на лицензионно възнаграждение и да ги прилагат в ЕС, ще трябва да регистрират патентите си в регистъра на ПСЗС. За да се контролира качеството на регистъра, проверките за наличие на съществен характер ще се извършват от независим оценител по методика, която ще бъде определена от Комисията на равнището на ЕС, и в рамките на система, управлявана от EUIPO. Подвариантите са i) извършване на проверка на всички регистрирани патенти; или ii) извършване на проверка на малко на брой патенти, предварително подбрани от притежатели/ползватели на ПСЗС, и на случайна извадка от патенти, регистрирани от всеки притежател на ПСЗС.
- **Вариант 3: регистър на ПСЗС с проверки за наличието на съществен характер и помирителна процедура** Преди началото на съдебен спор страните по спор за лицензиране на ПСЗС ще трябва да преминат през задължителна помирителна процедура (с някои изключения). Независим помирител ще се опита да помогне на страните да постигнат взаимно приемливи условия за лицензиране. В края на процедурата помирителят ще изготви необвързващ доклад с препоръки относно FRAND размер на ставката (с поверителна и неповерителна част).
- **Вариант 4: съвкупно лицензионно възнаграждение за ПСЗС.** Ще бъдат установени процеси за определяне на съвкупно лицензионно възнаграждение (т.е. обща максимална цена) за използването на стандарт преди или малко след публикуването му. От притежателите на ПСЗС ще се очаква да се споразумеят относно такова лицензионно възнаграждение (потенциално с помощта на независим помощник от центъра за експертни познания). Освен това както ползвателите, така и притежателите на ПСЗС могат да поискат експертно становище относно съвкупното лицензионно възнаграждение, при което всички заинтересовани страни ще могат да представят своите мнения. И накрая, съвкупно лицензионно възнаграждение може да бъде определено по време на помирителната процедура. Това съвкупно лицензионно

¹ Служба за интелектуална собственост на Европейския съюз

възнаграждение няма да бъде обвързващо и ще бъде публикувано в регистъра на ПСЗС.

- **Вариант 5: механизъм за обмен на информация за ПСЗС.** Създаване на единно звено за контакт за ползватели с цел придобиване на лицензии за ПСЗС чрез депозиране на съвкупно лицензионно възнаграждение в центъра за експертни познания. Притежателите на ПСЗС следва да информират центъра за начина на разпределение на съвкупното лицензионно възнаграждение между тях, а ако не го направят, няма да могат да събират своите плащания за лицензионно възнаграждение. Те следва да подпишат и лицензионни споразумения с всеки ползвател, който ще внесе депозит. Всички лицензионни възнаграждения, които не са събрани от притежатели на ПСЗС в срок от една година от депозита, ще бъдат върнати на ползвателите.

В случай на всички варианти центърът за експертни познания ще начислява такси за разходите за своите дейности, както и за дейностите на участващите външни експерти (оценители на наличието на съществен характер и помирители).

Кой подкрепя отделните варианти?

Вариантите са разработени след обстоен анализ на съществуващата литература, включително на приноса на експертната група по ПСЗС и промишлеността по време на поредицата от уебинари. Те са обсъдени със специалисти, притежаващи съответния опит. Повечето варианти са съпоставими с направените от експертната група по ПСЗС предложения, които получиха значителна подкрепа от страна на нейните членове. Освен това по време на обществената консултация бе изразена значителна подкрепа за предоставянето на повече публична информация относно ПСЗС и FRAND лицензионното възнаграждение, включително относно съвкупното лицензионно възнаграждение (особено от страна на ползвателите на ПСЗС). Арбитражът се счита за полезен от около 53 % от респондентите, а медиацията — от около 35 % от тях. Респондентите отбелязаха, че тези инструменти не се използват в достатъчна степен, главно поради поверителния си характер. Недостатъците на съществуващите механизми са разгледани в рамките на предложението помирителен процес (определяне на FRAND условия). По-специално МСП отбелязаха липсата на собствени ресурси за преговори с притежателите на ПСЗС, което свидетелства за тяхната подкрепа за всички мерки, намаляващи разходите им по сделката.

В. Въздействие на предпочетения вариант

Какви са ползите от предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай — от основните варианти)?

Предпочетеният вариант е вариант 4. С този вариант се намалява информационният дисбаланс между притежател и ползвател на ПСЗС, като на последния се предоставя информация за това кои са съответните притежатели на ПСЗС, колко ПСЗС те са регистрирали в регистъра и какъв е техният процент на съществено значение (изведен от представителна случайна извадка от всички регистрирани ПСЗС) и какви са потенциалните (или максималните) общи разходи за използване на стандартизирана технология (съвкупно лицензионно възнаграждение). Задължителна предварителна процедура на помирение вероятно ще намали разходите за уреждане на спора за ПСЗС до около 1/8, тъй като помирителят ще помогне на двете страни да постигнат споразумение. Център за експертни познания ще предоставя обективна информация, насоки и подкрепа за МСП във връзка с ПСЗС и лицензирането на ПСЗС. Ползите и

разходите са представени в таблицата по-долу

Таблица 1: Приблизителни средни годишни разходи и ползи от предпочетения вариант според засегнатата страна и местонахождението (в млн. евро).

		ЕС	Извън ЕС	Общо
Ползватели на ПСЗС	Разходи	-0,77	-0,77	-1,5
	Ползи	12,89	13,03	25,9
	Нетна стойност	12,11	12,26*	24,4
Притежатели на ПСЗС	Разходи	-8,13	-46,04	-54,2
	Ползи	3,79	21,50	25,3
	Нетна стойност	-4,33	-24,54	-28,9
Междинна сума (нетен ефект за ползватели и притежатели)		7,8	-12,3	-4,5
Ползи за Европейското патентно ведомство (ЕРО)/националното патентно ведомство (НРО)		29,0		29,0
Обща нетна полза		36,8	-12,3	24,5

* отнася се за ползватели извън ЕС с дъщерни дружества в ЕС;

Забележка: със закръгляне на числата, което може да повлияе на общите суми

Какви са разходите при предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай — при основните варианти)?

По-голямата част от разходите за предпочетения вариант ще бъдат поети от притежателите на ПСЗС, предимно извън пределите на ЕС. Тези разходи се състоят главно от регистрационна такса за ПСЗС и възнаграждение за оценителите на наличието на съществен характер. Освен това има несигурни разходи, дължащи се на непреки въздействия на варианта, които може да доведат до патентна дейност и по този начин да се увеличат разходите за поддържане на патента.

Какви ще са последиците за големите предприятия, МСП и микропредприятията?

Сравнително малък е броят на МСП сред базираните в ЕС притежатели на ПСЗС (свеждащ се до едноцифрено число). Понастоящем МСП, които са притежатели на ПСЗС, не разполагат с необходимите ресурси, за да лицензират ефективно своите ПСЗС. Регистърът ще привнесе видимост на техните портфейли от ПСЗС и положителна оценка за тях, съвкупното лицензионно възнаграждение ще помогне за мотивирането на техните искания за лицензионно възнаграждение, а (помирителната) процедура за определяне на FRAND условия ще им предостави възможност да се стремят към лицензия, без да влизат в скъпо струващи съдебни спорове (вж. обяснението под стъпка 3). МСП, които са притежатели на ПСЗС, ще се ползват също така от намалени такси.

Около 85 % от установените 3800 потенциални ползватели на ПСЗС са МСП. Иновативните МСП вече създават множество приложения, използващи стандарти, като клетъчна технология, Wi-Fi и NFC. Ето защо въпросът за начина на лицензиране на тези технологии е от значение за такива МСП. С настоящата инициатива се дава отговор на важни проблеми, с които се сблъскват МСП по време на преговорите или бизнес планирането във връзка с ПСЗС, като например размера на портфейлите от ПСЗС, съвкупното лицензионно възнаграждение и определянето на FRAND условия. Освен това с инициативата се предлагат за ползвателите, които са МСП, намалени такси за използването на услугите на центъра за експертни познания и безплатни консултации относно ПСЗС.

Ще има ли значимо въздействие върху националните бюджети и администрации?
Не. Предвидената система ще се финансира от събраните от EUIPO такси за регистрация, за проверки за наличието на съществен характер, за достъп до нейните ресурси и за помирителната процедура.
Ще има ли други значими въздействия?
Не се очакват други значими въздействия.
Г. Последващи действия
Кога ще се извърши преглед на политиката?
Първата оценка следва да се извърши пет години след влизането в сила на настоящия регламент.